

Biblická hodina - 21. apríl 2022

– zhrnutie výkladu biblického textu –

Text zo Starého zákona: 2Samuelova 16,5-14

Dávid a Šimei

⁵ Keď sa kráľ Dávid blížil k Bachurímu, práve odtiaľ vychádzal muž zo Saulovho domu menom Šimei, syn Geru. Cestou stále zlorečil. ⁶ Hádzal kamene do Dávida a do všetkých jeho služobníkov, hoci kráľa Dávida sprava i zľava obklopoval všetok ľud i všetci hrdinovia. ⁷ Šimei ho takto preklínal: „Strať sa, strať sa, vrah a lotor akýsi! ⁸ Hospodin ti odpláca za všetku krv, ktorú si preliat v dome Saula, namiesto ktorého si vládol. Hospodin odovzdáva kráľovstvo tvojmu synovi Absolónovi. Stíha ťa nešťastie, lebo si vrah.“ ⁹ Cerujin syn Abišaj povedal kráľovi: „Smie tento zdochnutý pes preklínať môjho pána a kráľa? Dovoľ, aby som zakročil a odťal mu hlavu.“ ¹⁰ Kráľ mu však povedal: „Čo ma po vás Cerujini synovia? On preklína, lebo Hospodin mu povedal: ‚Preklínaj Dávida!‘ Kto mu smie povedať: ‚Prečo to robíš?‘“ ¹¹ Dávid povedal Abišajovi a všetkým svojim služobníkom: „Môj syn, ktorý je z môjho tela, mi ohrozuje život, tým skôr teda tento Benjamínovec. Nechajte ho, nech len zlorečí, lebo mu to prikázal Hospodin.“ ¹² Možno, že Hospodin si všimne moju biedu a odplatí sa mi dobrom za jeho dnešné preklínanie.“ ¹³ Dávid so svojimi mužmi pokračoval v ceste. Šimei šiel tesne popri ňom po svahu vrchu, cestou zlorečil, hádzal doňho kamene a trúsil prach. ¹⁴ Kráľ a všetci ľudia, čo ho sprevádzali, prišli unavení na miesto, kde si odpočinuli.

Milí Bratia a milé Sestry,

Kráľ Dávid je po mnohých rokoch opäť na úteku. Kedysi ho prenasledoval Saul, teraz však uteká pred vlastným synom, ktorý dlhé roky veľmi vytrvalo a dômyselne pripravoval palácový prevrat. Absolón sa chystal už dávno na prevzatie moci, takže jeho sprisahanie prepuklo síce dosť nečakane, ale malo veľké rozmery. Dávid jeho podnikania v tomto smere nepostrehol. Keď už však k tomu došlo, tak sa nesnažil za každú cenu si zachovať trón a moc, ale túto skúšku pre seba prijal z Božej ruky v pokore a ponížení. Ani nebol pripravený na prípadný odpor, radšej teda opustil mesto, aby predišiel krviprelievaniu. Dávid vedel, že bol vyvolený za kráľa a to z Božej milosti, teda buď ho On na tróne zachová a jeho kraľovanie obnoví, alebo nie, on by silou-mocou nič nedosiahol. Všetko zveril do Hospodinových rúk, veď bez Jeho vôle a súhlasu sa nič nedeje v živote Jeho veriacich. Ako vtedy, keď mal zasľúbenie o kráľovstve, nič preto neurobil, aby sa to čím skôr uskutočnilo, ale vyčkal, kedy ho Boh ustanoví kráľom – tak ani teraz nie je viazaný na kráľovstvo, ale ide mu o pochopenie a prijatie Hospodinovej vôle. Preto ak nájde u Neho milosť, tak ho privedie naspäť, ak nie, tak čo by zmohol proti Nemu?

V dnešnom popise úteku sa Dávid nachádza už na ceste do púšte, žiadny iný smer nebol pre neho bezpečný. Smeruje k jordánskemu brodu naproti Jerichu. Bachurím ležalo medzi Jeruzalemom a Jerichom, na území Benjamína, odkiaľ pochádzal Saul. Dávida počas svojho úteku stretne všelijaké ľudské správanie, niektorí sa k nemu pridajú, niektorí mu a jeho družine pomáhajú čím sa dá, čo

najviac potrebujú. Niektorí mu však strpčujú útek a jeho aj tak neľahkú situáciu tým, že sa od neho neverne odvrátia, alebo sa mu rúhajú, ako Šimei.

Podľa čítaného slova sa dozvedáme o tomto človeku, že bol z rodu Benjamínovho, zo Saulovho domu, čiže príbuzenstva. Správa sa ako zástanca predchádzajúceho kráľa a s Dávidom jedná, ako by bol minimálne vrahom Saula. Pričom je to krivé obvinenie, treba vedieť, nielen že David ani prstom nepohol, aby mu vzal kráľovstvo, ale že aj keď sa už stal kráľom, nepodľahol obyčaji vyvraždiť všetkých potomkov svojho predchodcu, aby sa zbavil prípadných nárokov rivalov na trón a tak si posilnil moc. Dokonca vieme, že dal vyhľadať Mefibošeta, Saulovho vnuka a ten dostal postavenie ako člen jeho domácnosti, veď mal stále miesto pri kráľovom stole a teda bol prijatý do stolového spoločenstva/obecenstva.

Šimei však s veľkou škodoradosťou prijíma správu o Dávidovom ponížení. A teraz sa cíti byť od neho vyššie, čo využije k tomu, aby mu nadával do vrahov. Áno, Šimei sa rúha, ale jeho reči sa v ničom nezakladajú na pravde. Dovoľuje si príliš veľa, podľa zákona sa previňuje rúhaním proti pomazanému (!) kráľovi ako by sa rúhal rodičom. Obviňuje Dávida zo skutkov, ktorým sa vedome vyhýbal a ktoré sa nestali, veď Dávid nehľadal nikdy, ako by mohol škodiť Saulovi či jeho rodine a nebol ich vrahom. (Verejnosti nebolo známe, ale Dávid vedel a uvedomil si, že rukou Filištíncov dal zavraždiť Uriáša – v tomto prípade bol vrahom a zasiahla ho Božia ruka). Šimei si zrejme myslí, že Dávid je pod Božím súdom, preto je tak opovážlivý a rád si doňho kopne.

To je asi to byť na dne: počúvať falošné obvinenia z hrubých skutkov, počúvať rúhanie proti kráľovi. K tomu sa pridruží aj hádzanie kameňom, prejav zavrhnutia, odmietnutia, odsúdenia – vyjadrenie presvedčenia, že tento človek už prepadol smrti, zatrateniu. Dodnes sa s týmto správaním stretávanie v Izraeli, ako Palestínčania hádžu kamene, to ako prejav opovrhovania vyvoleným ľudom. Niet divu, že Abišaj sa ponúka tohto človeka umlčať. Avšak Dávid to neprežíva len ako človek, ktorého ega sa všetko hlboko dotýka. Ale o to viac ako Božie dieťa, ktoré má svoj život v Jeho rukách a vie, že nič sa nestane bez Jeho vôle alebo povolenia. Podobne ako v prípadoch so Saulom, aj teraz zabráni pomste a krviprelievaniu. S pokorou prijíma, že Hospodin ho vedie takouto cestou poníženia, nič sa nedeje bez toho, že by to On nebol dopustil – a zverí svoj život, i svoju budúcnosť do Jeho rúk. Keď jeho vlastný syn povstal proti nemu a ohrozuje mu život, tak prečo by mal trestať tohto Saulovca za jeho správanie? Nech sa stane vôľa Božia...

Milí Bratia a milé Sestry, Dávidova pokora je nám všetkým na zahanbenie. Možno, teoreticky vieme, ako by sme sa mali zachovať v istých situáciách, ale keď ich prežívame, tak na nás vplývajú rôzne pocity, emócie, argumenty – a keď nie sme v strehu, tak nás veru premôžu. Potom sa môže stať, že keď už máme všetko za sebou, ľutujeme a banujeme, že sme sa nevhodne správali, že to bola možnosť pre svedectvo, ktorú sme zmarili. Viďme, že Dávid v tomto pokušení nekolísal,

nepochybil ale obstál. Nemusel sa ani neskôr hanbiť za to, že by ho boli premohli emócie a nezachoval sa ako veriaci človek.

Zároveň v Dávidovom správaní môžeme pozorovať a objavovať črty Pána Ježiša Krista. Aj Dávid vo svojom utrpení prechádza po Olivovej hore cez Kidrónske údolie, cestou, ktorou išiel aj Ježiš dokončiť svoje spasiteľné dielo. Aj Dávid ide v pokore a poslušnosti, odovzdal svoje telo i dušu do Hospodinových rúk. Ani Dávid nemá v sebe túžbu po pomste a je slobodný k tomu, aby sa nepostavil proti, i keď sa mu dostalo nespravodlivosti. Zásadný rozdiel je v tom, že Dávid pozná svoje previnenie a prijíma svoju cestu ako Božiu spravodlivosť, Ježiš však bol bez viny a bral na seba vinu nás všetkých, aby plnil vôľu nebeského Otca.

Text z Nového zákona: Rim 2,1-11

Spravodlivý Boží súd

¹ Preto nech si ktokoľvek, keď súdiš, nemáš ospravedlnenie. Lebo v čom súdiš iného, v tom odsudzuješ samého seba, veď ty, ktorý súdiš, robíš to isté. ² Vieme však, že Boží súd je podľa pravdy proti tým, čo robia takéto veci. ³ Človek, ty, čo súdiš tých, čo páchajú takéto veci, a sám robíš to isté, myslíš si vari, že ty unikneš pred Božím súdom? ⁴ Alebo opovrhuješ bohatstvom jeho dobroty, trpezlivosti a zhovievavosti a nevieš, že Božia dobrota ťa vedie k pokániu? ⁵ V zatvrdenosti svojho nekajúceho srdca si zhromažďuješ hnev na deň hnevu a zjavenia Božieho spravodlivého súdu. ⁶ Boh odplatí každému podľa jeho skutkov: ⁷ večným životom tým, ktorí sa vytrvalosťou v dobrom konaní usilujú o slávu, česť a nepominuteľnosť, ⁸ ale hnevom a rozhorčením tým, ktorí zo sebeckva neposlúchajú pravdu a oddávajú sa nepravosti. ⁹ Súženie a úzkosť doľahne na každú dušu človeka, ktorý koná zlo — najprv Žida, ale aj Gréka, ¹⁰ no sláva, česť a pokoj sa dostane každému, kto koná dobro — najprv Židovi, ale aj Grékovi; ¹¹ lebo Boh neuprednostňuje nikoho.

Milí Bratia a Milé Sestry,

Začali sme čítať novú biblickú knihu. Tento list písal apoštol kresťanskému zboru v Ríme, ktorý ani nezakladal, ani osobne nepoznal, len počul o veriacich tam, o ich viere, a žila v ňom stála túžba, aby ich mohol niekedy navštíviť. Tento list je zároveň aj „akousi katechizmovou príručkou o obsahu kresťanskej viery“. Je náročný na pochopenie aj pre dnešného čitateľa, ale jasne hovorí o milosti, o základe spasenia – ospravedlnenie z milosti pre vieru tak Židov ako aj pohanov.

Druhá a tretia kapitola po úvodnej poukazuje na všeobecnosť hriechu, na stav odlúčenosti od Boha tak Židov ako aj pohanov, aby bolo zjavné, že niet inej možnosti spasenia, okrem tej, ktorú sám Hospodin ponúka vo svojom Synovi, a to ospravedlnenie z milosti.

Oddiel, ktorému sa teraz venujeme, poukazuje na našu bytostnú skazenosť. Nevieme nesúdiť, ale tým, že súdime, odsudzujeme aj seba samých, pretože univerzálnosť hriechu sa týka aj nás. Pretože nedá sa ospravedlniť súdenie druhého. Súd totiž nepatrí nám, ak sami sme v rozpore so zákonom (Božím). Celkom

nezvyčajné je tu tykanie, ktoré apoštol používa, teda že hovorí v jednotnom čísle v druhej osobe. Iste tým chce zdôrazniť tú osobnú zodpovednosť, ktorú máme všetci pri nerozvážnom súdení, resp. odsudzovaní druhých bez toho, aby sme sa sami pozreli do zrkadla. Ak sa slovo Božie dotkne srdca človeka, je to vždy dielo Ducha svätého. Nepredpokladám, že by si apoštol chcel túto úlohu prisvojiť, radšej som za to, že chcel takto zdôrazniť, že tu nejde o druhých, nie na nich sa mám sústrediť, ale ide tu o mňa. O tom je to „ty“.

Veru, zabúdame, že keď súdime, odsudzujeme aj seba samých, lebo v podstate sme takí istí a robíme to isté. Pán Ježiš jasne povedal *„Nesúďte, aby ste neboli súdení. Lebo akým súdom súdite, takým budete súdení. A akou mierou meriate, takou vám bude namerané. Prečo vidíš smietku v oku svojho brata a brvno vo vlastnom oku nebadáš? Alebo ako môžeš povedať svojmu bratovi: ‚Dovoľ, vyberiem ti smietku z oka!‘ – a pozri, v oku máš brvno? Pokrytec, vyber najprv brvno z vlastného oka a potom uvidíš, ako vybrať smietku z oka svojho brata.“* (Mt 7,1-5) Súdiť je veľmi ľudské, ale nebezpečné, upozorňuje aj apoštol. Lebo človek vyslovuje zároveň ortieľ aj nad sebou.

Od toho nás chce Boh ušetriť, vyriešiť problém brvna, aby sme následne už svojím prístupom toho druhého nesúdili, ale slúžili mu. Preto volá k pokániu. Jeho dobrote, trpezlivosti a zhovievavosti ide o to, aby sme došli k sebareflexii, aby sme hľadali cestu pokánia a mohli prijať odpustenie a obnovu života. Odmietnuť toto volanie je vlastne opovrhnutie bohatstvom Jeho dobroty, ktorá vedie k pokániu.

Apoštol teda upozorňuje aj na to nebezpečie spokojnosti človeka so sebou. Dáva mu falošný pocit istoty pred Bohom, ako je vždy sebaklam prirovnávať sa človeku, ktorý podľa môjho meradla je na tom horšie ako ja – čiže z porovnania vychádzam ako víťaz. Je to dôsledkom zatvrdenosti nekajúceho srdca, ktorým si zhromažďuje hnev na deň súdu. Pretože Boh odplatí každému podľa jeho skutkov. Apoštol dobre vie aj učiť, že zo skutkov sa spasenie získať nedá, iba z viery, ale nezabudne pripomenúť, že skutky majú svoju váhu, majú svoje dôsledky a Hospodin všetky naše skutky eviduje – a to sa prejaví aj pri odplate. A nakoľko On neuprednostňuje nikoho, so žiadnou výnimkou sa počítať nemá. Či Žid, či pohan, nezáleží na tom, že pochádza z vyvoleného ľudu alebo nie – ako si na tom Židia tak zakladali, aj keď sa stali kresťanmi – každému sa dostane to, čo si zaslúži pre svoje dobré alebo zlé skutky.

Nakoľko výrok o pokání je ešte pred týmto, môžeme ich spojiť tak, že bez pokánia nie je človek schopný konať to, čo je podľa Boha správne, lebo má odmietavé, zatvrdené srdce, ale Jeho dobrota vedie k pokániu práve preto, aby človek, ktorý má obnovené srdce, konal skutky, ku ktorým ho vedie jeho Pán a Spasiteľ. Ved' kto vyznal svoje hriechy a prijal odpustenie, už nemôže žiť tak, ako keď ešte Jeho slovo a lásku nepoznal. On však je mocný nielen zbaviť človeka hriechu ale aj zachovať ho v novom živote, ktorý je vedený v súlade s Jeho vôľou.